

ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน  
ตำบลบางกระเจ้า  
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร



กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม  
องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า  
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

# คำนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประชาชน เด็กและเยาวชน ให้เกิดการ เรียนรู้และการสร้างอาชีพเพื่อให้เกิดรายได้ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมี ส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ดังนั้น ภูมิปัญญาไทย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น มั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทาง ศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วย เปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุคสมัย

ความสำคัญและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นในสถานศึกษา การเรียนรู้ ตามอัธยาศัยของผู้ที่สนใจ เป็นเรื่องที่รัฐบาลทุกสมัยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และในแผนการศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงาน ที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ให้พัฒนาคนอย่างรอบด้าน สร้างสังคมไทยให้เป็น สังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านในเขตพื้นที่ ตำบลบางกระเจ้า เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการค้นหาผู้ที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นับวันจะเลือนหายจาก ท้องถิ่นไปจึงต้องมีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านเก็บไว้เพื่อให้ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาในเรื่องของภูมิปัญญา ท้องถิ่นต่อไป

กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม  
องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า

# สารบัญ

	หน้า
๑. ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญา	๑
๒. ศาสนสถานในพื้นที่	๔
๓. ศรัทธาสถานในพื้นที่ (ศาลเจ้า)	๘
๔. ประเพณีท้องถิ่น	๑๓
๕. ประชาชนชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๗

## ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสม ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร รุ่งแต่ง พัฒนาและถ่ายทอด สืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาไทย มีลักษณะเป็นองค์รวมและมีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทยซึ่งภูมิปัญญา ท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การจัดการจัดการและการ ปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญาที่มีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น

๑. ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคการเกษตร กับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้าน การผลิต และการ รู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูป ผลผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัยประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นขบวนการให้ชุมชน ท้องถิ่น สามารถ พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของ กลุ่ม โรงงานอาหาร กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคน ใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพร อันมีอยู่ หลากหลาย การนวดแผนโบราณ การรักษาโรค และดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

๔. ด้านศิลปกรรม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และ นันทนาการ

๕. ด้านโภชนาการ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกรสรประดิษฐ์และปรุงแต่งอาหารและยา ได้ เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออกที่ได้รับ ความนิยมแพร่หลาย รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากร ภูมิปัญญา คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำนิยามความหมายของครุภูมิปัญญา และครุภูมิปัญญาไทย ไว้ดังนี้ ครุภูมิปัญญา หมายถึง บุคคลผู้ทรง ภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญา ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับ ของสังคมและชุมชนและได้รับการยกย่องให้เป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการ จัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒

## ประเภทของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้แบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้

### ๑๑ สาขาดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม
๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
๓. สาขาการแพทย์แผนไทย
๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
๖. สาขาสวัสดิการ
๗. สาขาศิลปกรรม
๘. สาขาการจัดการองค์กร
๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม
๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี
๑๑. สาขาการศึกษา

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๓๕) แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร
๒. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
๓. ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ
๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
๖. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
๗. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

แบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA)

(๒๕๖๖) แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดทำเป็นฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ๘ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม
๒. ด้านหัตถกรรม
๓. ด้านอุตสาหกรรม
๔. ด้านการแพทย์ไทย
๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. ด้านศิลปกรรม
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม
๘. ด้านอื่น ๆ อาทิเช่น ศาสนา และความเชื่อในท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งประเภทหรือขอบข่ายของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็น ๔ สาขาใหญ่ๆ คือ

### **เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ คติ ความเชื่อและหลักการพื้นฐาน**

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ คติ ความเชื่อ และหลักการพื้นฐาน เป็นความรู้ที่เกิดจากการสั่งสม ถ่ายทอดกันมา ได้แก่การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการพึ่งพาธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพ เช่น ชุมชนภูเขา มีความเชื่อเรื่องผีป่า เจ้าป่า เทพารักษ์ ผู้ที่อยู่ตามพื้นราบจะเชื่อในเรื่อง พระภูมิเจ้าที่ พระภูมินา การสู่ขวัญ การให้ความเคารพแม่โพสพ ผู้ที่อยู่ตามแม่น้ำ ริมทะเล มักจะเชื่อในเรื่องของแม่ย่านางเรือ เป็นต้น ความคิด ความเชื่อ เหล่านี้จะนำมาสู่การพัฒนาชีวิตและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การตั้งธนาคารแห่งชีวิตเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน โดยยึดหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การจัดพิธีกรรมบวชต้นไม้ การจัดตั้งป่าสมุนไพร ธนาคารผ้า กลุ่มทอผ้า กลุ่มฅมปาณกิจ เป็นต้น

### **เป็นเรื่องราวแนวความคิด หลักการปฏิบัติ และเทคโนโลยี**

เป็นเรื่องราวแนวความคิด หลักปฏิบัติ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ใน ในชุมชน ซึ่งเป็นอิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การเลี้ยงปลาตู้กบักอยู่ในบ่อซีเมนต์ โดยจัดระบบถ่ายน้ำและคิดสูตรอาหารปลาขึ้นมาเอง การประดิษฐ์เครื่องนวดข้าวแบบประหยัด เป็นต้น

### **เป็นเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี**

เป็นตัวชี้ที่สำคัญต่อการแสดงออกถึงภูมิปัญญาของชุมชนต่อการดำเนินชีวิต เช่น ประเพณีการบวชนาคเข้าพรรษา แต่งาน นอกจากนี้ยังมีศิลปกรรมพื้นบ้านที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ เช่น งานจักสาน และงานทอกระเป่าลิพาทาคใต้ เสื้อจันทบูร เครื่องจักสานต่าง ๆ เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานปั้น งานหล่อด้วยโลหะ การก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย ภาพเขียนบนผนัง การฟ้อนรำ และเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

### **เป็นเรื่องการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น**

การประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสมัย เป็นการดำเนินชีวิตที่เคยถูกรบงกจากสภาพแวดล้อม พ่อค้าคนกลาง ระบบเศรษฐกิจ ระบบโรงงาน กลับสู่การเกษตรที่อาศัยความสมดุลทางธรรมชาติ สามารถยืนหยัดต่อสู้กับความล้มเหลวกับการล้มละลายทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้อย่างภูมิใจด้วยกำลังกาย และการสั่งสมประสบการณ์ กำลังปัญญา เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง การทำสวนสมุนไพรและการแพทย์แผนโบราณ



## ศาสนสถานในพื้นที่

ในพื้นที่ตำบลบางกระเจ้า มีศาสนสถาน จำนวน ๔ แห่ง คือ

๑. วัดบางกระเจ้า ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระเจ้า





๒. วัดเจริญสุขาราม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางกระเจ้า





๓. วัดวิสุทธาราม

ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกระเจ้า



๔. วัดศรีวนาราม

ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกระเจ้า





## ศรัทธาสถานในพื้นที่ (ศาลเจ้า)

๑. ศาลเจ้าแป๊ะกง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับทะเล เป็นสถานที่เคารพบูชาของผู้ที่มีเชื้อสายจีนในพื้นที่ตำบลบางกระเจ้าและประชาชนทั่วไป



๒. ศาลพระเจ้าเจ้าเสือ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ เป็นสถานที่เคารพบูชาของประชาชนในชุมชน และประชาชนทั่วไป



๓. ศาลเจ้าพ่อเพชร ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๒  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ของประชาชนในชุมชนและประชาชนทั่วไป



๔. ศาลเจ้าพ่อสรวง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ของประชาชนในชุมชนและประชาชนทั่วไป





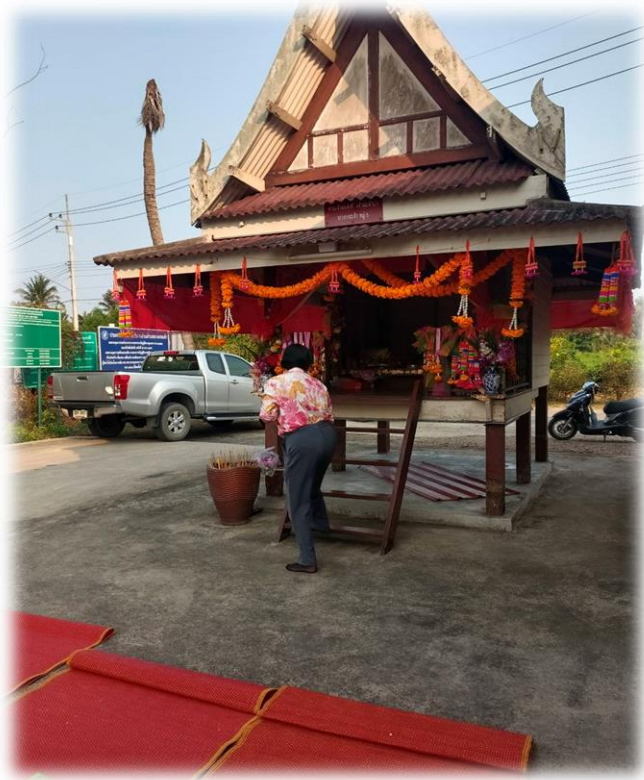
๕. ศาลเจ้าพ่อหลวงข้างพัน ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ของประชาชนในชุมชนและประชาชนทั่วไป



๖. ศาลเจ้าพ่อดอนยาว ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ประชาชนในชุมชนและ ประชาชนทั่วไป



๗. ศาลเจ้าพ่อจำปีจำปา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๕  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ประชาชนในชุมชนและประชาชนทั่วไป



๘. ศาลพ่อปู่เทพารักษ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๖  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ประชาชนในชุมชนและประชาชนทั่วไป





๙. ศาลเจ้าแม่หม่อมจันทร์ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๙  
เป็นสถานที่เคารพบูชาของชาวไทยเชื้อสายรามัญ (มอญ) ประชาชนในชุมชนและประชาชนทั่วไป



## ประเพณีท้องถิ่น

พื้นที่ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในปัจจุบัน เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ เนื่องจากการขยายตัวของสังคมเมืองมีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จำนวนมาก มีแรงงานจากต่างพื้นที่และต่างด้าวย้ายเข้ามาอาศัยในพื้นที่เพื่อมาทำงาน เช่น คนไทยจากภาคต่างๆ ทั้ง ๔ ภาค และต่างด้าว เช่น พม่า มอญ เขมร ลาว แต่ประชากรดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ มี ๓ เชื้อสายด้วยกัน คือ ไทย จีน และรามัญ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่จะมีเชื้อสายรามัญ ด้วยความหลากหลายทางชาติพันธุ์นี้ ทำให้ประเพณีท้องถิ่นมีหลากหลายตามไปด้วย

ประเพณีท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลบางกระเจ้า มีประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังนี้

### ๑. ประเพณีบวงสรวงศาลเจ้าแป๊ะกง





๒. ประเพณีต๋องเจ้า



๓. ประเพณีกวนกาละแม





๔. ประเพณีบวงสรวงศาลพระเจ้าเสือ



๕. ประเพณีแห่เทียนพรรษา



๖. ประเพณีตักบาตรดอกไม้





## ปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น  
ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร  
แบ่งตามฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	ประเภทของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ ปราชญ์	หมู่ที่
๑	นายบุรินทร์ เตาวโรดม	ด้านเกษตรกรรม	การทำนาเกลือ	๗
	นายสมคิด สังข์ทองงาม	ด้านเกษตรกรรม	การทำนาเกลือ	๖
	นางสาวเกสร มัถมะยม	ด้านเกษตรกรรม	การทำขนมไทย	๖
	นางเกสร แซ่ลิ้ม	ด้านเกษตรกรรม	การทำขนมไทย	๑
๒	นางอุบล พุทธิพงษ์ไพบูลย์	ด้านอุตสาหกรรม	การทำกะปิ	๑
๓	นางสาวบุญศรี เริ่มยินดี	ด้านหัตถกรรม	การเย็บจาก	๗
	นางจันทร์ บรรพตเขี้ยว	ด้านหัตถกรรม	การปักสไบมอญ	๖
๔	นายเดช หิรัญรัตน์	ด้านศิลปกรรม	การตีกลองยาว	๖
	นางสมทรง เริ่มยินดี	ด้านศิลปกรรม	การรำมอญ	๗
๕	นายสันติ กรังทอง	ด้านศาสนา	พิธีการทางศาสนาพุทธ	๔



ด้านเกษตรกรรม

## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำนาเกลือ



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นายบุรินทร์ เตาวโรตม อายุ ๖๖ ปี  
เกิด วันที่ ๑๔ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑  
การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔  
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๕๖/๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว สมรส กับนางทองดี เตาวโรตม บุตร ๒ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ปราชญ์และมีภูมิรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม มีความรู้ความสามารถด้านการทำนาเกลือ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิค การทำนาเกลือ กับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามนพินฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้าน การผลิต และการ รู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการทำนาเกลือ และเป็นผู้นำกลุ่มในการทำนาเกลือ หมู่บ้านบางยี่ออง ของตำบลบางกระเจ้า และยังใช้ชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ผลงานที่ได้รับ การยกย่อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาการทำนาเกลือและให้ความรู้กับคนที่สนใจที่จะศึกษาวิถีคนทำนาเกลือ

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้การทำนาเกลือ
๒. เป็นวิทยากรให้ความรู้การทำนาเกลือ

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของการรักษาไว้ซึ่งวิถีคนทำนาเกลือ
๓. เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลทั่วไป

## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำนาเกลือ



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นายสมคิด สังข์ทองงาม อายุ ๖๔ ปี  
เกิดวันที่ ๑๔ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๓  
การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓  
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๐๙/๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว สมรส กับนางประนอม อรุณนัญญ์ บุตร ๒ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ปราชญ์และมีภูมิรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม มีความรู้ความสามารถด้านการทำนาเกลือ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิค การทำนาเกลือ กับเทคโนโลยี โดยการพัฒนานบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้าน การผลิต และการ รู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการทำนาเกลือ และเป็นผู้นำกลุ่มในการทำนาเกลือ หมู่บ้านบางยี่ออง ของตำบลบางกระเจ้า และยังใช้ชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ผลงานที่ได้รับ การยกย่อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาการทำนาเกลือและให้ความรู้กับคนที่สนใจที่จะศึกษาวิถีคนทำนาเกลือ

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้การทำนาเกลือ
๒. เป็นวิทยากรให้ความรู้การทำนาเกลือ

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของการรักษาไว้ซึ่งวิถีคนทำนาเกลือ
๓. เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลทั่วไป

## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำขนมไทย



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นางสาวเกสร มัทมยะยม อายุ ๖๙ ปี  
เกิด วันที่ - เดือน - พ.ศ. ๒๕๔๘  
การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔  
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๖/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว โสด

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ชื่อภูมิปัญญา : ด้านอาหาร ขนมไทย

ถ่ายทอดจาก : บรรพบุรุษ เรียนรู้มาจากพ่อแม่ทำมานาน ๔๐ ปี

มีความรู้ความสามารถด้านการทำขนมไทย ยึดอาชีพนี้มาจากรมารดา เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้ว  
โดยทำและจำหน่ายเองที่บ้าน ทำกันเองในหมู่บ้านไม่ได้จ้างแรงงาน  
ผลงานที่ได้รับการยกย่อง เป็นที่ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจเรียนทำขนมไทยในตำบล  
บางกระเจ้า และพื้นที่ใกล้เคียง

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

เป็นสถานที่ผลิตขนมไทย เช่น เม็ดขนุน ฝอยทอง ทองหยิบ ทองหยอด หม้อแกง เพื่อนำไปจำหน่าย

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนในการทำขนมไทย
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของอาชีพและตระหนักถึงการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์



## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำขนมไทย



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นางเกษร แซ่ลิ้ม อายุ ๖๒ ปี  
เกิดวันที่ ๗ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕  
การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔  
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๘/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว สมรสกับ นายสิริมงคล แซ่ลิ้ม จำนวนบุตร ๔ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ชื่อภูมิปัญญา : ด้านอาหาร ขนมไทย

ถ่ายทอดจาก : บรรพบุรุษ เรียนรู้มาจากพ่อแม่ทำมานาน ๔๐ ปี

มีความรู้ความสามารถด้านการทำขนมไทย ยึดอาชีพนี้สืบทอดมาจากมารดา เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้ว โดยทำและจำหน่ายเองที่บ้าน ทำกันเองในหมู่ญาติพี่น้องไม่ได้มีการจ้างแรงงาน ผลงานที่ได้รับการยกย่อง เป็นที่ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจเรียนทำขนมไทยในตำบลบางกระเจ้า และพื้นที่ใกล้เคียง

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

เป็นสถานที่ผลิตขนมไทย เช่น เม็ดขนุน ฝอยทอง ทองหยิบ ทองหยอด หม้อแกง เพื่อนำไปจำหน่าย

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนในการทำขนมไทย
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของอาชีพและตระหนักถึงการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ด้านหักถกรรม



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล นางสาวบุญศรี เริ่มยินดี

เกิด วันที่ - เดือน - ปีพ.ศ. ๒๔๘๕ อายุ ๘๒ ปี

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว โสด

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถด้านการเย็บจาก โดยยึดอาชีพนี้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นการใช้วัสดุพื้นบ้านในการทำหลังคาที่พักอาศัย ในปัจจุบันการเย็บจากยังคงทำกันอยู่ในพื้นที่ตำบลบางกระเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง เพราะตึบจากยังเป็นที่ต้องการของคนบางกลุ่มที่ยังใช้มุงในการมุงหลังคาที่อยู่อาศัย หรือศาลาพักนั่งเล่นในสวน และอื่น ๆ แม้ในปัจจุบันมีวัสดุอื่นที่นำมาใช้ทดแทนมากมายแต่การใช้จากในการมุงหลังคาก็ยังมีการใช้งานอยู่ทำให้การเย็บจากยังคงมีอยู่ จึงถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมที่ทำกันมาอย่างช้านาน ในหมู่บ้านบางกระเจ้า ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่อุดมไปด้วยต้นจาก และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

เป็นสถานที่เย็บจากเพื่อนำไปจำหน่าย และมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจ

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนในการเย็บจาก
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของอาชีพและตระหนักถึงการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์



## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการปักสไบมอญ



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล นางจันทร์ บรรพตเชียว

เกิด วันที่ ๑๘ เดือน มีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๓๒ อายุ ๗๕ ปี

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๒๒/๑๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสาคร

สถานภาพทางครอบครัว หม้าย บุตร ๓ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปะประเพณี พร้อมทั้งเป็นผู้มีความสามารถในการทำสไบมอญ และร่วมสืบสานศิลปะพื้นบ้าน เผยแพร่ สืบสานบ่มเพาะให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านบางกระเจ้า หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พร้อมถ่ายทอดศิลปะหัตถกรรมแก่บุคคลทั่วไป นักเรียน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนที่สนใจและรักในการทำสไบมอญของชุมชนในหมู่บ้าน บางกระเจ้า ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำสไบมอญเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถถ่ายทอดศิลปะพื้นบ้านไว้ให้ลูกหลาน ได้สืบทอดกัน

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นครูด้านการทำสไบมอญ
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้การทำสไบมอญ และจำหน่าย

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการทำสไบมอญ
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของการรักษาไว้ซึ่งศิลปกรรมของไทยรามัญ
๓. เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชน

ด้านอุตสาหกรรม

## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมผลิตกะปิ



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นางอุบล พุทธิพงษ์ไพบูลย์

เกิดวันที่ ๒ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐ อายุ ๖๗ ปี

การศึกษา อนุปริญญา

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๖/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

สถานภาพทางครอบครัว สมรสกับ นายสุชาติ พุทธิพงษ์ไพบูลย์ จำนวนบุตร ๕ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ชื่อภูมิปัญญา : การทำกะปิ

ถ่ายทอดจาก : บรรพบุรุษ เรียนรู้มาจากพ่อแม่ทำมานาน ๔๐ ปี

มีความรู้ความสามารถด้านการทำกะปิจากตัวเคยธรรมชาติ ยึดอาชีพนี้สืบทอดมาจากบิดามารดาเมื่อ ๔๐ ปีที่แล้ว โดยทำและจำหน่ายเองที่บ้าน ทำกันเองในหมู่ญาติพี่น้องไม่ได้มีการจ้างแรงงาน ผลงานที่ได้รับความนิยม เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจเรียนรู้การทำกะปิ ในตำบลบางกระเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

เป็นสถานที่ผลิตกะปิจากตัวเคย ธรรมชาติ เพื่อนำไปจำหน่ายในพื้นที่และต่างจังหวัด

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนในการทำกะปิจากตัวเคยธรรมชาติ

๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของอาชีพและตระหนักถึงการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์



ด้านศิลปกรรม



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล นายเดช ทิรัญรัตน์

เกิด วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๙ อายุ ๘๘ ปี

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๖๑/๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

สถานภาพครอบครัว สมรสกับ นางสาว ทิรัญรัตน์ บุตร ๕ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปะ ประเพณีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการติกลองยาว และเป็นครูสอนการติกลองยาว มีกลุ่มสมาชิกเป็นชาวบ้านผู้ที่สนใจการติกลองยาวของหมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๕ บ้านบางกระเจ้า ได้รับการเชิญ ให้ไปติกลองยาวในงานพิธีต่าง ๆ เช่น ทอดกฐินวัดบางกระเจ้า งานเลี้ยงต้อนรับต่าง ๆ ซึ่งทางกลุ่มมีความตั้งใจฝึกฝนและสืบสานการติกลองยาวและเผยแพร่ให้กับลูกหลาน ชาวบ้านและประชาชนทั่วไปที่สนใจสามารถมาเรียนรู้ได้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ รุ่งอรุณ สืบไป

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในการติกลองยาว
๒. เป็นครูด้านการติกลองยาว

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านศิลปกรรม การติกลองยาว
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี
๓. เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กและเยาวชน

## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการรำมอญ



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล นางสมทรง เร่มยินดี

เกิดวันที่ ๑๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ อายุ ๗๕ ปี

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว สมรสกับ นายมานะ เร่มยินดี บุตร จำนวน ๖ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ชื่อภูมิปัญญา : ด้านการ รำมอญ

ถ่ายทอดจาก : บรรพบุรุษ เรียนรู้มาจากมารดา และคนในชุมชน ทำมานาน ๖๕ ปี

มีความรู้ความสามารถด้านการรำมอญ โดยจะรำในช่วงเทศกาลหรืองานประเพณีต่างๆ ในชุมชน เช่น ประเพณีล่องเจ้า งานศพ หรืองานอื่นที่ได้รับเชิญ

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง เป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจศึกษาเรียนรู้การรำมอญในพื้นที่ตำบลบางกระเจ้า และพื้นที่ใกล้เคียง

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการรำมอญ ให้กับเยาวชน และผู้สนใจทั่วไป

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้การรำมอญ
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นและเกิดการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังเพื่อให้มีการอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป



ด้านศาสนา และความเชื่อในท้องถิ่น

## ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านพิธีกรรมทางศาสนาพุทธ



### ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นายสันติ กรังทอง อายุ ๖๘ ปี

เกิด วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร  
สถานภาพทางครอบครัว สมรส กับนางสาววิจิตรา พิณพงษ์ บุตร ๑ คน

### ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ชื่อภูมิปัญญา : ด้านพิธีกรรมทางศาสนา ด้านการแพทย์แผนไทย ศิลปกรรมดนตรีไทยครุฑีกลองยาว

ถ่ายทอดจาก : บรรพบุรุษ เรียนรู้มาจากพ่อแม่ทำมานาน ๔๐ ปี

ปราชญ์และมีภูมิรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน พิธีกรรมทางศาสนามีความรู้ความสามารถด้าน ศิลปกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย และเป็นผู้นำหรือพิธีกรทางศาสนา ของตำบลบางกระเจ้า และยังใช้ชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ผลงานที่ได้รับการยกย่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสาคร

### ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นครูด้านพิธีกรรมทางศาสนา
๒. เป็นครูด้านแพทย์แผนไทย
๓. เป็นครูด้านการตีกลองยาว

### จุดประสงค์การขึ้นทะเบียน

๑. เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านแพทย์แผนไทย
๒. เพื่อให้ได้เห็นความสำคัญของการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี
๓. เป็นบุคคลที่น่ายกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชน